

Verslag van het ingevolge artikel 5, sub d., j^o 2 Archiefbesluit 1995, gevoerde driehoeksoverleg tussen de Raad voor Rechtsbijstand, het ministerie van Financiën en de Rijksarchiefdienst met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, van archiefbescheiden op het beleidsterrein Gefinancierde rechtsbijstand 1949 - 2000.

Samensteller: drs. G. Beks
Den Haag, januari 2001

Inleiding

De voorliggende ontwerp-selectielijst is een selectielijst als bedoeld in artikel 2, eerste lid van het Archiefbesluit 1995 (Stb.1995/671).

De lijst heeft de vorm van een Basisselectiedocument (BSD). Een BSD bestaat voor het grootste deel uit een lijst van handelingen. In een BSD wordt op grond van een aantal selectiecriteria aan elke handeling een waardering gegeven, die neerkomt op een selectiebeslissing met betrekking tot de bescheiden die de neerslag van de handeling vormen (B= te bewaren; V= (op termijn) te vernietigen).

Het BSD fungeert als de nieuw selectie-instrument voor de Raad voor Rechtsbijstand, het Bureau rechtsbijstandvoorziening en voor de belastingdienst.

Het beleidsterrein

Het PIVOT-rapport *Rechtspleging en rechtshulp. De datageschiedenis van handelingen en organisatie-eenheden van de justitiële ministeriële organisatie van de rechtspleging en rechtshulp, 1945-1992* (samenstelling drs. C.K. Berghuis, Pivot-rapport nummer 10, ('s-Gravenhage 1993) vormt de basis voor het basisselectiedocument. Het rapport institutioneel onderzoek beschrijft de taken en handelingen van de overheidsorganen op voornoemd beleidsterrein. Daarnaast werd voor de periode na 1992 aanvullend institutioneel onderzoek voor de Raad voor Rechtsbijstand door drs. G. Beks verricht. Zie hiervoor de bladzijden 14 en 15 van het BSD. De taak van de rijksoverheid op het beleidsterrein behelst het ontwikkelen, het uitvoeren van de regelgeving en van het beleid met betrekking tot de rechtspleging en rechtshulp.

Reikwijdte BSD

Het BSD wordt thans ter vaststelling voor onderstaande zorgdraggers voor de periode 1949-2000 aangeboden:

Raad voor Rechtsbijstand

Het betreft hierbij de handelingen van de actoren:

Raad voor Rechtsbijstand

Bureau rechtsbijstandsvoorziening

Commissies Raden voor Rechtsbijstand

- Commissie van beroep en bezwaar,
- Commissie toevoegings- en vaststelbeleid,
- Commissie toevoegen/vaststellen,
- Commissie rechtsbijstand asiel,
- Adviescommissie strafpiket,
- Centrale commissie van beroep,
- Klachtencommissie rechtsbijstand,
- Commissie rechtsbijstand aan psychiatrische patiënten
- Commissie rechtsbijstand strafrecht,
- Commissie rechtsbijstand AAW/AOW,
- Inschrijvingscommissie,
- Piketcommissie,
- Commissie toevoegen,
- Klachtencommissie stichtingen rechtsbijstand,
- Commissie rechtsbijstand asiel.

de minister van Financiën

Het betreft hierbij de handelingen van de actor rijksbelastingdienst.

Als begindatum is voor 1949 gekozen aangezien toen de rechtsvoorgangers van de Raden voor Rechtsbijstand ingesteld werden. Deze instellingen vielen echter niet onder de Archiefwet. De minister van Justitie heeft te kennen gegeven niet aan het driehoeksoverleg deel te kunnen nemen. Derhalve worden de handelingen van de minister van Justitie, de staatssecretaris van Justitie, de Stichting Rechtsbijstand op dit moment niet bij de vaststelling meegenomen.

Archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed

De selectiedoelstelling van de Rijksarchiefdienst stelt dat met de te bewaren gegevens een reconstructie van het handelen van de rijksoverheid op hoofdlijnen ten opzichte van haar omgeving mogelijk moet zijn, waardoor bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring.

Om de selectiedoelstelling te realiseren, worden 6 selectiecriteria gebruikt om tot een waardering te komen:

ALGEMENE SELECTIECRITERIA	
HANDELINGEN DIE WORDEN GEWAARDEERD MET B (ewaren)	
Algemeen selectie criterium	Toelichting
1. <i>Handelingen die betrekking hebben op voorbereiding en bepaling van beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan agendavorming, het analyseren van informatie, het formuleren van adviezen met het oog op toekomstig beleid, het ontwerpen van beleid of het plannen van dat beleid, alsmede het nemen van beslissingen over de inhoud van beleid en terugkoppeling van beleid. Dit omvat het kiezen en specificeren van de doeleinden en de instrumenten.
2. <i>Handelingen die betrekking hebben op evaluatie van beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan het beschrijven en beoordelen van de inhoud, het proces of de effecten van beleid. Hieronder valt ook het toetsen van en het toezien op beleid. Hieruit worden niet perse consequenties getrokken zoals bij terugkoppeling van beleid.
3. <i>Handelingen die betrekking hebben op verantwoording van beleid op hoofdlijnen aan andere actoren</i>	Hieronder valt tevens het uitbrengen van verslag over beleid op hoofdlijnen aan andere actoren of ter publicatie.
4. <i>Handelingen die betrekking hebben op (her)inrichting van organisaties belast met beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan het instellen, wijzigen of opheffen van organen, organisaties of onderdelen daarvan.
5. <i>Handelingen die bepalend zijn voor de wijze waarop beleidsuitvoering op hoofdlijnen plaatsvindt</i>	Onder beleidsuitvoering wordt verstaan het toepassen van instrumenten om de gekozen doeleinden te bereiken.
6. <i>Handelingen die betrekking hebben op beleidsuitvoering op hoofdlijnen en direct zijn gerelateerd aan of direct voortvloeien uit voor het Koninkrijk der Nederlanden bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten</i>	Bijvoorbeeld in het geval de ministeriële verantwoordelijkheid is opgeheven en/of wanneer er sprake is van oorlogstoestand, staat van beleg of toepassing van noodwetgeving.

Belangen van de te bewaren archiefbescheiden voor het historisch onderzoek

In het driehoeksoverleg heeft de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris de belangen van het historisch onderzoek behartigd. Op verzoek van zijn vertegenwoordiger hebben ook de overige deelnemers hun gedachten te laten gaan over de vraag op welke wijze het belang van de bescheiden voor later historisch onderzoek in de selectielijst tot uiting zou moeten worden gebracht. Bij het driehoeksoverleg is ook de mening gevraagd van de heer mr. R. Lombarts, als rechtshistoricus en materiedeskundige op het gebied van de gefinancierde rechtsbijstand, voorgedragen door het KNHG. Zijn bijdrage werd door de overige deelnemers aan het overleg zeer op prijs gesteld.

Belangen van de archiefbescheiden voor de recht- en bewijszoekende burger en voor overheidsorganen

Bij de handelingen die zijn gewaardeerd met een V (vernietiging op termijn), is de termijn vastgesteld met het oog op de belangen van de recht- en bewijszoekende burger en met het oog op het bedrijfsbelang. De beoordeling en vaststelling van de termijnen zijn gedaan door deskundigen van de Raad voor Rechtsbijstand en voor de actor rijksbelastingdienst door deskundigen van het ministerie van Financiën. De vertegenwoordiger van de Rijksarchiefdienst heeft zich ervan vergewist dat zij gezien hun ervaring en functie inderdaad kunnen gelden als deskundigen op dit terrein. Voor veel handelingen is een vernietigings-termijn gekozen van 5 jaar. Deze termijn is afgeleid van het privacyreglement van de Raad voor Rechtsbijstand.

Totstandkoming van de ontwerp-selectielijst

Het BSD is gebaseerd op het aanvullende institutioneel onderzoek dat voor de Raad voor Rechtsbijstand door drs. G. Beks werd verricht in de periode februari tot juli 1999. Dit institutioneel onderzoek resulteerde in de handelingen zoals deze in het BSD zijn opgenomen.

Driehoeksoverleg

Aan het driehoeksoverleg werd door de volgende personen deelgenomen:

Namens de vijf Raden voor Rechtsbijstand:

- als beleidsdeskundige: de heer mr. C. Traas, manager Raad voor Rechtsbijstand Amsterdam,
- als archiefdeskundige de heer L. Jaarsma.

Namens de minister van Financiën:

- als beleidsdeskundige de heer mr. J. Nieuwendijk, werkzaam bij het directoraat-generaal Belastingdienst, directie Bestuursondersteuning Belastingdienst,
- als archiefdeskundigen: de heer R. Bachoe, Algemene Secretarie, Hoofd Multifunctionele Unit Belastingdienst en de heer P.C.A. Lamboo, Algemene Secretarie, Stafmedewerker Institutioneel Onderzoek en Selectiebeleid.

Namens de Algemene Rijksarchivaris: de heer drs. G. Beks.

Op voordracht van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap trad de heer mr. R. Lombarts, rechtshistoricus en materiedeskundige op dit beleidsterrein op.

Het driehoeksoverleg over de concept-selectielijst op het beleidsterrein Gefinancierde Rechtsbijstand vond voor wat betreft de actor Rijksbelastingdienst schriftelijk plaats in de periode oktober 2000 en november 2000 en voor wat betreft de actor Raad voor Rechtsbijstand op 28 november 2000 te Amsterdam.

De heer Lombarts heeft in augustus 2000 het BSD voor commentaar toegezonden gekregen. Opmerkingen van de zorgdragers naar aanleiding van het concept-BSD werden de heer Lombarts toegezonden. Eventuele doorgevoerde wijzingen werden hem ook voorgelegd. De heer Lombarts heeft zijn commentaar naar aanleiding van het BSD tijdens het driehoeksoverleg kenbaar gemaakt.

Hieronder volgt een overzicht van de handelingen waarover tijdens het driehoeksoverleg gesproken is, en de eventuele wijzigingen die dat voor de voorgestelde waarderingen met zich mee heeft gebracht. De voorgestelde waarderingen van de overige handelingen hebben de goedkeuring van alle deelnemers aan het driehoeksoverleg.

Handeling 6 (Het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen betreffende de gefinancierde rechtsbijstand en rechtshulp): De heer Lombarts maakt bezwaar tegen het feit dat voorgesteld wordt de neerslag van deze handeling met een V te waarderen. De vertegenwoordiger van de ARA legt uit dat hier gaat om het beantwoorden van vragen betreffende bijvoorbeeld de openingstijden van de Raad en hoe kom ik bij de Raad. Deze uitleg leidt ertoe dat de bezwaren tegen de voorgestelde waardering weggenomen zijn. Uitkomst van de discussie is dan ook dat de waardering V, 3 jaar gehandhaafd blijft.

Handeling 39 (Het vaststellen van een klachtenregeling waarop iedereen die een klacht heeft over een gedraging van een medewerker van de stichting of van een notaris die rechtsbijstand verleent een beroep kan doen): De heer Lombarts merkt op dat een klachtenregeling bewaard dient te worden. De vertegenwoordiger van de ARA onderschrijft dit. De heer Traas deelt mede dat handeling 39 uitsluitend betrekking heeft op de vaststellingsbeschikking. Het is uiteindelijk de Minister van Justitie die de klachtenregeling goedkeurt. De vastgestelde klachtenregeling is de neerslag van handeling 40 (Het goedkeuren van de klachtenregeling van de Raad voor Rechtsbijstand) in het BSD. Deze handeling wordt met B 4 gewaardeerd. Met instemming neemt de heer Lombarts hier kennis van. De voorgestelde waardering (V) voor handeling 39 wordt derhalve niet gewijzigd.

Handeling 71 (Het aan de Staatssecretaris van Justitie toestemming vragen voor diverse rechtshandelingen): De materiedeskundige van het KNHG kan zich niet verenigen met de voorgestelde waardering, dat wil zeggen V 10 jaar. Ook voor handeling 71 geldt net als voor handeling 39 dat de te bewaren neerslag het product van een andere handeling (in dit geval handeling 72) is. De complementaire handeling (Het beslissen op verzoeken om toestemming voor diverse rechtshandelingen) van de staatssecretaris van Justitie wordt in het BSD met B 4 gewaardeerd. Dit voorstel kan de waardering hebben van de heer Lombarts. Een wijziging van het waarderingsvoorstel is derhalve niet noodzakelijk.

De heer Lombarts vraagt zich af waarom artikel 5^e van het Archiefbesluit 1995 bij het voorliggende BSD niet benut is. Volgens hem valt de neerslag van de handelingen betreffende bezwaar en beroep (handelingen 168, 169 en 171) onder dit artikel en dient de waardering gewijzigd te worden in B. Deze stukken kunnen van belang zijn voor later historisch onderzoek. Het gaat hierbij om de **handelingen 168, 169 (Het beslissen over bij de Raad ingediende bezwaar- en beroepsschriften) en 171 (Het binnen zes weken na ontvangst van het bezwaarschrift nemen van een beslissing).**

Een deel van de neerslag van deze handelingen- namelijk alle procedures bij de rechtbank en de Raad van State- berust in de betreffende rechtbankarchieven. In het BSD met betrekking tot de rechterlijke macht zal hier aandacht besteed moeten worden. De vertegenwoordiger van de ARA wijst er op dat de toegepaste criteria voldoende rekening houden met het historisch belang. Rekening houdend met de selectiedoelstelling "Het selecteren van handelingen van de overheid om bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig te stellen voor blijvende bewaring" die de Rijksarchiefdienst hanteert, wordt geen aanleiding gezien om de neerslag van deze handelingen anders te waarderen dan in het BSD is gedaan. De heer Traas wijst er op dat van zaken die leiden of geleid hebben tot jurisprudentie de gegevens bewaard blijven in zogenaamde jurisprudentieoverzichten. De vertegenwoordiger van de administratie van de Raden voor Rechtsbijstand voegt hieraan toe dat bij de dossiervorming geen onderscheid is gemaakt in 'gewone' dossiers en dossiers in beroep of bezwaarprocedures. Bij de bewerking van de dossiers zouden alle dossiers bekeken moeten worden op beroepschriften en/of bezwaarschriften. Dit is voor de Raden mede gelet op het kostenaspect niet erg wenselijk. De heer Lombarts blijft, ondanks het gegeven dat de jurisprudentieoverzichten bewaard blijven, bij zijn bezwaar dat de neerslag van de handelingen 168, 169, en 171 vernietigd wordt. Hij zal hierover in zijn rapportage aan het KNHG melding van maken. De heer Traas en de vertegenwoordiger van de ARA benadrukken nogmaals dat deze overzichten inderdaad bewaard blijven. De in het BSD voorgestelde waardering blijft gehandhaafd.